

The Zone of Interest Tarmo Poussu (Episodi 25.1.2024) * * * *

Natsiupseerin perhe elää idyllistä arkea Auschwitzin keskitysleirin naapurissa.

Vuoden vaikuttavimpiin ja omaehtoisimpiin elokuviin lukeutuva The Zone of Interest käynnistyy pimeydellä, jota säästää Mica Levin tuskaisesti ujeltava elektroninen musiikki. Sen vaiettua eteemme avautuu kuva täydellisestä idyllistä. Suuri lapsiperhe on piknikillä vehreällä joen rannalla aurinkoisena kesäpäivänä. Perheen puheista, asuista ja kampauksista voimme päätellä olevamme 1940-luvun Saksassa.

Idylli jatkuu perheen palatessa kauniiseen kotitaloonsa, jonka kukkaistutusten koristama piha avautuu suureen, huolella hoidettuun puutarhaan. Toisella suunnalla talon tonttia rajaa kuitenkin tympeän näköinen muuri, jonka piikkilankojen takaa vaimeina kantautuvat huudot ja korkeasta savupiipusta loimuavat liekit lyövät paratiisimaiseen idylliin oudon ja uhkaavan särön.

Vähitellen ymmärrämme, että harmonisen perheen isä on Auschwitzin keskitysleirin komendantti Rudolf Höss, ihmiskunnan historian kenties pahin massamurhaaja. Hän oli mies, joka tultuaan sota-oikeudessa syytetyksi kolmen ja puolen miljoonan ihmisen murhasta, totesi tyynesti murhanneensa vain kaksi ja puoli miljoonaa – loput kuolivat nälkään ja tauteihin.

Englantilaisen Jonathan Glazerin kirjoittama ja ohjaama The Zone of Interest – nimi tulee natsien käyttämästä termistä, joka tarkoittaa keskitysleirin välitöntä lähialuetta – on monella tapaa poikkeuksellinen elokuva. Se ei lähesty holokaustia uhrien tai heidän suojelijoidensa vaan massamurhaa tunnollisesti toteuttavien upseerien ja siltä silmänsä sulkevien siviilien näkökulmasta. Se kuvaa teollisesti organisoitua kansanmurhaa näyttämättä yhtäkään väkivaltaista tekoa. Glazer ei kertaakaan aseta kameraansa keskitysleirin muurien sisäpuolelle vaan pitää näkökulmansa johdonmukaisesti kuolemanleirin naapuriin oman pikku paratiisiinsa rakentaneiden Hössien kotipiirissä.

Glazer tarkkailee Hössien arkisia askareita ja perhe-elämää viileästi kuin hyönteistutkija kohteitaan. Hän ei avaa henkilöidensä tunteita yhtään enempää kuin näiden käytös paljastaa. Suuri osa elokuvasta kuvattiinkin talon rakenteisiin kätkeytyillä piilokameroilla, joiden sijaintia tai talon ulkopuolella operoineen ohjaajan valitsemia kuvakulmia näyttelijät eivät tieneet. Tuloksena on eräänlainen Big Brother Helvetissä.

Näennäisesti elokuvassa ei tapahdu paljonkaan, mutta pienet vihjeet kertovat pinnan alla patoutuvasta ahdistuksesta. Idyllin taakse kätkeytyvä kauhu tihkuu tajuntaan erityisesti Johnnie Burnin mestarillisen äänisuunnittelun ja Mica Levin hienovaraisesti käytetyn musiikin kautta.

Christian Friedel ja Sandra Hüller tekevät täydellisen vakuuttavaa työtä Rudolf ja Hedwig Hössinä. Lasten, kodin ja puutarhan hoidolle omistautunut Hedwig kasvaakin elokuvan tärkeimmäksi väyläksi sen kuvaamaan todellisuuteen. Hänen kauttaan Glazerin elokuva asettaa peilin katsojan eteen. Näinkö mekin suljemme silmämme ja korvamme kauheuksilta, joiden keskellä elämme omassa pikku kuplassamme?

“It’s a remarkable film that connects with the horror of the Holocaust in a way that’s chilling and profound.”

Reviewed by Dennis Schwartz ON 6/5/2023 GRADE: A

An original Holocaust drama, differing in tone and style from the other thousand or so Holocaust genre films, as it forces us to look at how mundane the brutality was and how accepted it was by the unenlightened Germans, and does so by not showing us the misery in the camps but how well the Nazi commandant lived outside the camp in pastoral surroundings. It’s a fictionalized version of the Auschwitz commandant and family.

The film was adapted from the 2014 novel by Martin Amis, who passed away just before the film was released.

English director Jonathan Glazer (“Under The Skin”/”Birth”) films it in German, on location in Poland.

It’s a remarkable film that connects with the horror of the Holocaust in a way that’s chilling and profound.

The insensitive commandant of Auschwitz, Rudolf Höss (Christian Friedel), and his wife Hedwig (Sandra Huller), strive to build a dream life for their family in a house and garden next to the camp. Rudolph prides himself in his efficiency to keep the gas chambers running, while his wife makes their life on the killing grounds a pleasant place to raise a family (never mind the screams from inside the concentration camp!).

The lady of the camp meets on mornings with her German lady friends, the wives of the camp guards, for coffee and cake and gossip, and dwells in the house of the Polish woman she has taken over, using and abusing her as an unpaid slave to do the house chores.

These two Nazis are monsters, not caring about their barbaric role in the genocide. It’s monstrous watching them seem so self-satisfied and happy while their Jewish inmates are suffering so much from these pigs who are living off Hitler’s madness and his war machine.

Trailer: https://www.finnkino.fi/event/304463/title/the_zone_of_interest/

Arvosteluja maailmalta: https://www.imdb.com/title/tt7160372/externalreviews/?ref_=ttcrv_ext_sm